

**UZAYA FIRLATILAN CİSİMLERİN TESCİLİ SÖZLEŞMESİNE
KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 4.5.2004 Sayı: 25452)

Kanun No
5151

Kabul Tarihi
28.4.2004

MADDE 1. - 12 Kasım 1974 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 3235/29 sayılı Kararıyla kabul edilen "Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesi"ne beyanda bulunulmak suretiyle katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

UZAYA FIRLATILAN CİSİMLERİN TESCİLİ SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler,

Uzayın keşfini ve barışçı amaçlarla kullanımını geliştirmenin tüm insanlığın ortak çıkarına olduğunu kabul ederek,

27 Ocak 1967 tarihli; Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşmanın Devletlerin kendi ulusal faaliyetleri kapsamında uzayda yaptıkları çalışmalardan dolayı uluslararası sorumluluk taşıyacaklarını ve bu sorumluluğun uzaya fırlatılan cismin tescil işlemlerini yapan Devlete ait olduğunu beyan ettiğini hatırlayarak,

22 Nisan 1968 tarihli, Astronotların Kurtarılması, Astronotların ve Uzaya Fırlatılmış Olan Araçların Geri Verilmeleri Hakkında Anlaşmaya göre, uzaya cisim fırlatan makamların, ülke sınırları dışında bulunmuş olan uzay cisminin geri verilmesinden önce, talep üzerine, tamamlayıcı her türlü bilgiyi sağlayacaklarını hatırd tutarak,

29 Mart 1972 tarihli, Uzay Cisimlerinin Verdiği Zarardan Dolayı Uluslararası Sorumluluk Hakkında Sözleşmenin, uzay cisimlerinin neden olduğu zarardan dolayı fırlatan Devletlere yüklediği sorumlulukları belirleyen uluslararası kural ve usulleri tespit ettiğini de hatırlayarak,

5151

28.4.2004

Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşmanın ışığı altında, uzaya fırlatılan uzay cisimlerinin, ulusal tescil işleminin bu cismi uzaya fırlatan Devletler tarafından yapılmasını arzu ederek,

Uzaya fırlatılan cisimlerin tescili için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince zorunlu bir merkezi tescil sistemi oluşturulmasını ve bunun devam ettirilmesini arzu ederek,

Ayrıca, uzay cisimlerinin tanımlanmasında Taraf Devletlere yardımcı olmak üzere ilave imkân ve yöntemlerin sağlanmasını arzu ederek,

Uzaya fırlatılan cisimler için zorunlu tescil sistemi getirilmesinin, özellikle cisimlerin tanımlanmasına yardımcı olacağına ve uzayın kullanılması ve araştırılması için uluslararası hukukun uygulanması ve geliştirilmesine katkıda bulunacağına inanarak,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

MADDE I

Bu sözleşmede yer alan:

a) “Fırlatan Devlet” terimi:

i. Bir uzay cismini uzaya fırlatan ya da fırlattıran Devleti,

ii. Ülke sınırları içinden veya tesislerinden uzay cismini fırlatılan Devleti, ifade eder.

b) “Uzay cismi” terimi, bir uzay cisminin parçalarını olduğu kadar, onu gönderen uzay aracı ve onun parçalarını da kapsar.

c) “Tescil eden Devlet” terimi, Madde II’ye uygun olarak uzaya fırlatılan cismin tescil işlemini yapan Devleti ifade eder.

MADDE II

1. Bir uzay cismini dünya etrafında bir yörüngeye girmek veya daha uzağa gitmek üzere fırlatıldığında, cismi uzaya fırlatan Devlet, kayıtların tutulduğu tescil sistemine kaydettirmek suretiyle cismin tescil işlemini yapacaktır. Uzaya cisim fırlatan her Devlet, böyle bir tescil işlemi yapıldığını Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecektir.

2. Bir uzay cismi ile ilgili olarak, cismi fırlatan iki veya daha fazla Devlet söz konusu olduğunda, Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşmanın VIII. Maddesi hükümleri gözönüne alınarak ve uzaya cisim fırlatan Devletler arasında uzay cisminin ve ilgili personelin yetki ve kontrolüne ilişkin yapılmış veya yapılacak ilgili anlaşmalara herhangi bir hâlel getirilmeksizin, bu maddenin 1. paragrafı uyarınca cismin tescil işlemini kimin yapacağını, bu Devletler müştereken belirleyecektir.

3. Her bir tescil işleminin kapsamı ve hangi şartlar altında sürdürüleceği, tescili yapan ilgili Devlet tarafından belirlenecektir.

5151

28.4.2004

MADDE III

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, VI. Madde uyarınca verilen bilgilerin kaydedileceği bir Tescil Sistemini muhafaza edecektir.

2. Bu Tescil Sistemindeki bilgilere tam ve açık erişim mümkün olacaktır.

MADDE IV

1. Tescil eden her Devlet, Birleşmiş milletler Genel Sekreterine mümkün olan en kısa sürede, kendi tescil sistemindeki her uzay cismi ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri verecektir.

- a. Uzaya cisim fırlatan Devlet veya Devletlerin isimleri,
- b. Uzay cismini tanıtan uygun bir isim veya tescil numarası,
- c. Fırlatılış tarihi ile fırlatılış bölge veya yeri,
- d. Aşağıdakiler dahil olmak üzere temel yörünge parametreleri,
 - i. Yörüngenin ekvator düzlemini kestiği noktalar arasındaki süre,
 - ii. Yörüngenin eğimi,
 - iii. Dünyadan en uzak noktası,
 - iv. Dünyaya en yakın noktası,
- e. Uzay cisminin genel fonksiyonu.

2. Tescil eden her Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine zaman zaman kendi kayıt sistemindeki bir uzay cismine ilişkin ilave bilgi verebilir.

3. Tescil eden her Devlet, hakkında daha önce bilgi verdiği dünya etrafındaki bir yörüngeye yerleştirilmiş ancak artık yörüngede olmayan uzay cisimleriyle ilgili olarak, mümkün olan en geniş şekilde ve mümkün olan en kısa sürede Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bilgi verecektir.

MADDE V

Dünya etrafındaki veya daha uzaktaki bir yörüngeye yerleştirilen bir uzay cismi, ismiyle veya Madde IV, paragraf 1 (b)'de belirtilen isim veya tescil numarasıyla veya her ikisiyle birlikte tanımlandığında, tescili yapan Devlet, IV. Madde uyarınca uzay cismine ilişkin bilgileri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderirken bu durumu da bildirecektir. Böyle bir durumda, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bu bildirimi Tescil Sisteminde kayda geçirecektir.

MADDE VI

Bu Sözleşme hükümlerinin uygulanması esnasında bir Taraf Devlet, kendisine veya hakikî veya hükmî şahıslarına zarar veren veya tehlikeli veya zararlı olabilecek mahiyetteki bir uzay cismini teşhis edemez ise, diğer Taraf Devletler, özellikle uzayı gözleme ve izleme tesislerine sahip Devletler, ellerindeki imkânları en iyi şekilde kullanmak suretiyle, o Taraf Devlet veya onun adına Genel Sekreter aracılığı ile yapılacak istek üzerine, cismin teşhisi için adil ve makul şartlarla yardım sağlayacaklardır. Böyle bir talepte bulunan Taraf Devlet, imkânların elverdiği ölçüde, talebe neden olan olayların zamanı, mahiyeti ve ayrıntıları ile ilgili bilgileri sunacaktır. Bu tür yardımların ne şekilde yapılacağına ilişkin düzenlemeler, ilgili tarafların anlaşmalarına bağlı olacaktır.

MADDE VII

1. Bu Sözleşmenin XII. maddesi dahil, VIII'den XII'ye kadar olan Maddeleri hariç tutulmak üzere, bu Sözleşmede Devletlere yapılan atıflar, uzay faaliyetlerinde bulunan her uluslararası hükümetlerarası kuruluşu, bu kuruluşun Sözleşmeden doğan hak ve yükümlülükleri kabul ettiğini bildirmesi ve kuruluşu üye devletlerin çoğunluğunun bu Sözleşmeye ve Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşif ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Anlaşmaya taraf olması halinde uygulanacaktır.

2. Böyle bir kuruluşu üye ve bu Sözleşmeye taraf olan Devletler, kuruluşun bu Maddenin 1. paragrafına göre bir bildirim yapmasını temin amacıyla her türlü uygun tedbirleri alacaklardır.

MADDE VIII

1. Bu Sözleşme, New York'taki Birleşmiş Milletler Merkezinde bütün Devletlerin imzalarına açık tutulacaktır. Bu Sözleşmeyi, bu Maddenin 3. paragrafına göre yürürlüğe girmeden önce imzalamamış olan her Devlet, her zaman ona katılabilir.

2. Bu Sözleşme, imzalayan Devletlerin onayına tâbi olacaktır. Onay ve katılım belgeleri, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

3. Bu Sözleşme, onay belgelerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine tevdi eden Devletler bakımından beşinci onay belgesinin tevdi edildiği tarih itibarıyla yürürlüğe girecektir.

4. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra onay veya katılım belgelerini tevdi eden Devletler için Sözleşme, sözkonusu onay veya katılım belgelerinin tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

5. Genel Sekreter, bu Sözleşmeyi imzalayan veya bu Sözleşmeye katılan devletleri, Sözleşmeyle ilgili her imza tarihi, onay ve katılım belgelerinin tevdi tarihi, yürürlüğe giriş tarihi ve diğer bildirimler konusunda derhal bilgilendirecektir.

MADDE IX

Bu Sözleşmeye Taraf her Devlet, Sözleşmede değişiklik yapılmasını önerebilir. Bu değişiklikler, bunları kabul eden Sözleşmeye Taraf her Devlet bakımından Sözleşmeye Taraf Devletlerin çoğunluğunca kabul edildikleri an, daha sonra Sözleşmeye Taraf Diğer Devletlerin her biri bakımından, kabul edildikleri tarihte yürürlüğe girer.

MADDE X

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden on yıl sonra, Sözleşmenin geçen zaman içindeki uygulaması dikkate alınarak, Sözleşmede değişiklik yapılmasının gerekli olup olmadığını inceleyebilmek bakımından, Sözleşmenin gözden geçirilmesi hususu, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun geçici gündemine alınacaktır. Bununla beraber, Sözleşmenin beş yıl yürürlükte kalmasından sonra herhangi bir tarihte, Taraf Devletlerin üçte birinin teklifi ve Taraf Devletlerin çoğunluğunun mutabakatı ile bu Sözleşmenin gözden geçirilmesi için bir konferans düzenlenecektir. Böyle bir gözden geçirmede, Uzay cisimlerinin teşhisi dahil her türlü teknolojik gelişmeler dikkate alınacaktır.

MADDE XI

Bu Sözleşmeye Taraf her Devlet, yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapacağı yazılı bildirim ile Sözleşmeden çekildiğini bildirebilir. Böyle bir çekilme, bu bildirimin alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girer.

MADDE XII

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinleri aynı şekilde geçerli olan bu Sözleşmenin aslı, onaylanmış örneklerini tüm imzacı ve katılımcı Devletlere gönderecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince saklanacaktır.

Yukarıdaki hususları tasdiken, hükümetleri tarafından usulüne uygun şekilde yetkili kılınmış aşağıda imzası bulunan kişiler, bindokuzyüzyetmişbeş yılının ondört Ocak tarihinde New York'ta imzaya açılan bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

BEYAN

Uzaya Fırlatılan Cisimlerin Tescili Sözleşmesine katılma sırasında Türkiye Cumhuriyeti tarafından yapılan beyanın metni.

Türkiye Cumhuriyeti, işbu Sözleşmenin hükümlerini yalnızca diplomatik ilişkisi bulunan Taraf Devletlere karşı uygulayacağını beyan eder.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	27	551
47	79	4
47	81	568:569, 579:590

I- Gerekçeli 410 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 81 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Adalet, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/514